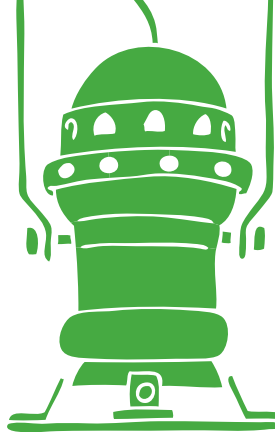

CODI
DE BONES
PRÀCTIQUES
PROFESSIONALS A
LES ARTS ESCÈNIQUES
I MUSICALS
PER A INFANTS I JOVES

Aquest document pdf és navegable des de les pàgines del sumari cap als diferents capítols de l'obra i des dels epígrafs corresponents cap al sumari o a l'inici dels diferents capítols. Les pàgines de la publicació original que no contenien text han estat eliminades d'aquesta versió digital.

CODI
DE BONES
PRÀCTIQUES
PROFESSIONALS A
LES ARTS ESCÈNIQUES
I MUSICALS
PER A INFANTS I JOVES

ÍNDEX

0. PRESENTACIÓ	06
1. LA CREACIÓ	10
1.1. Constitució de l'empresa	14
1.2. Inscripció a la Seguretat Social	14
1.3. El II conveni col·lectiu de treball del sector dels actors i les actrius de teatre de Catalunya	16
2. LA DISTRIBUCIÓ	18
2.1. Gestió pròpia per part de la companyia	21
2.2. Agències i representants artístics	30
3. L'EXHIBICIÓ	32
3.1. El contracte	35
3.2. Els teatres i els seus serveis	38
3.3. Exigències del programador cap a la companyia quan el programador és l'administració pública	42
3.4. Assegurança de responsabilitat civil	43
3.5. Prevenció de riscos laborals	44

4. LA PROGRAMACIÓ D'ESPECTACLES ADREÇATS ALS ESCOLARS	46
4.1. Aspectes a tenir en compte per a la programació d'espectacles adreçats als escolars	49
4.2. Suport pedagògic	52
5. ELS ESPECTACLES DE CARRER	54
6. ELS DRETS D'AUTOR	60
6.1. Propietat intel·lectual i beneficiaris	63
6.2. Drets dels autors	63
6.3. Gestió i defensa dels drets	65
6.4. Obligacions dels organitzadors pel que fa als drets d'autor	69
6.5. Drets d'imatge i material promocional	70
6.6. Música de l'espectacle	70
7. GLOSSARI	72

0

PRESENTACIÓ

El maig de 2010 es va presentar el Pla integral de les arts escèniques i musicals per a tots els públics que aborda des de diversos vessants la millora general de les condicions de producció, exhibició i distribució de les arts escèniques i musicals per a infants i joves a Catalunya.

Els objectius del Pla són millorar l'entorn i dignificar el sector; fomentar la producció i el desenvolupament de projectes; impulsar la distribució i l'exhibició; impulsar la difusió de l'espectacle per a tots els públics; facilitar l'accés de les noves companyies professionals al mercat, i potenciar la formació contínua.

Entre d'altres accions, el pla recull l'elaboració d'un codi de bones pràctiques que sigui d'utilitat per als professionals del sector i ajudi a la dignificació de la professió. Un manual molt didàctic que permeti el desenvolupament professional i la millora de les condicions de creació, producció i exhibició d'espectacles per a infants i joves.

Aquest codi s'adreça a tots els professionals que treballen en el sector de les arts escèniques i musicals dirigides al públic infantil i juvenil. Això inclou els diferents gèneres i llenguatges artístics que són habituals com el teatre, la música, el teatre musical, el circ, la dansa, els titelles, la màgia i les seves diverses combinacions.

Aquest codi també recull tot un seguit d'indicacions i de recomanacions que s'adrecen a tots els qui programen espectacles i que permeten millorar les condicions de programació i d'exhibició dels espectacles infantils i juvenils. Des de les condicions tècniques relacionades amb la representació teatral fins a les que afecten la seva comunicació o la seva promoció.

I no oblideu que la primera obligació del teatre és la de commoure l'espectador. Els espectacles han d'emocionar i de sorprendre. Hem d'intentar evitar la rutina i la previsibilitat i convertir el fet teatral en una experiència única, màgica i irrepètible.

1

LA CREACIÓ

Un dels apartats al qual cal dedicar una important atenció és al procés de producció d'un espectacle. Massa sovint les companyies tendeixen a resoldre per si mateixes totes les necessitats del procés sense ser-ne unes verdaderes especialistes. Se simplifiquen en excés els reptes creatius i es limita el creixement artístic.

És important que, abans d'iniciar el procés de producció, reflexioneu sobre les edats dels espectadors als quals voleu adreçar-vos, i que indiqueu l'edat mínima recomanada en el material informatiu. Si voleu que l'espectacle participi en programacions adreçades als escolars, caldrà que fixeu la franja d'edat amb precisió. Això serà de molta utilitat als organitzadors a l'hora de programar-lo i al professorat a l'hora d'escollir-lo.

És important que les companyies es plantegin el màxim nivell de professionalització durant el procés de creació-producció d'un espectacle. Això vol dir implicar el màxim nombre de professionals externs especialitzats en cadascuna de les tasques: des de l'elaboració del guió a la composició musical; del disseny i construcció de l'escenografia a la confecció del vestuari, passant, sobretot per la direcció escènica.

Passa el mateix en aquelles tasques no estrictament artístiques com pot ser la gestió o la comunicació. Saber envoltar-se de bons professionals i saber proposar-los bons encàrrecs ens permetrà créixer artísticament i professional i assolir projectes cada cop més ambiciosos. En aquest apartat cal remarcar alguns aspectes bàsics sobre la gestió administrativa i sobre els trets diferencials d'aquest sector en comparació amb els altres. L'elecció de la forma jurídica amb la qual treballarem o els diferents règims de la Seguretat Social o la contractació actoral i el conveni que la regula.

En tots els casos és recomanable que us adreceu a un gestor especialitzat que us ajudarà a escollir la millor forma jurídica en funció de les vostres necessitats, que us indicarà els avantatges i els inconvenients, i que us ajudarà a tramitar la documentació corresponent. Les cambres de comerç i molts serveis dependents de les diferents institucions també us poden ajudar en aquest procés.

1.1. Constitució de l'empresa

El primer de tot és escollir la forma jurídica més apropiada. En l'elecció cal tenir en compte aspectes com els límits de responsabilitat dels socis, l'aportació de capital inicial, el nombre de socis, o els diferents tractaments fiscals. Les formes jurídiques més freqüents en aquest sector ateses les seves característiques són: Empresari individual autònom, Societat Civil Privada, Societat Cooperativa, Societat de Responsabilitat Limitada i Societat Limitada Nova Empresa. Les dues últimes troben la seva diferència principal en la forma de constitució.

1.2. Inscripció a la Seguretat Social

Si heu optat per constituir-vos com a autònom, és a dir, que actueu alhora com a empresari i com a artista de l'espectacle caldrà que us inscriviu a la Seguretat Social en el Règim Especial d'Autònoms i que pagueu les corresponents quotes mensuals. Això també és aplicable als que heu escollit constituir-vos com a Societat Civil Privada.

Els socis que treballen en una societat cooperativa poden escollir el Règim Especial d'Autònoms o bé el règim general, opció que ha de quedar recollida als estatuts i que ha d'obligar a tots els components.

En la resta de casos, quan els artistes treballin per compte aliè caldrà estar donats d'alta al Règim Especial Integrat d'Artistes de la Seguretat Social.

Cal tenir en compte que el **Règim Especial Integrat d'Artistes** només inclou a aquells que “realitzen activitats desenvolupades directament davant del públic o destinades a l'enregistrament de qualsevol tipus per a la seva difusió”. Això exclou el personal tècnic i auxiliar que col·labori en els espectacles com ara tècnics de llum i de so, maquinistes, sastres, etc., així com el personal administratiu que treballi en les feines de gestió, promoció i distribució de la companyia. Totes aquestes persones caldrà que estiguin donades d'alta al Regim General de la Seguretat Social.

S'entén per relació especial de treball dels artistes en espectacles públics la que s'estableix entre un organitzador d'espectacles públics o empresari i aquells que es dediquen voluntàriament a la prestació d'una activitat artística per compte, i dins de l'àmbit de l'organització i la direcció d'aquells, a canvi d'una retribució.¹

Així mateix queden incloses dins del seu àmbit d'aplicació, i per tant seran laborals, totes les relacions establertes per a l'execució d'activitats artístiques, en els termes descrits al punt anterior, desenvolupades directament davant del públic o destinades a l'enregistrament de qualsevol tipus per a la seva difusió, en mitjans com el teatre, el cinema, la radiodifusió, la televisió, les places de toros, les instal·lacions esportives, el circ, les sales de festa, les discoteques i en general qualsevol local destinat habitualment o accidental a espectacles públics, o a actuacions de tipus artístic o d'exhibició.

Per tant, i en definitiva, s'haurà de considerar com a relació laboral i formalitzar-se com a tal aquella en la qual es donin les següents característiques:

¹ Article 1.2 del Reial Decret 1435/1984, de l'1 d'agost, pel qual es regula la relació laboral d'artistes en espectacles públics.

- **Voluntarietat:** el servei es presta de forma voluntària.
- **Retribució:** Es presta el servei a canvi d'un salari.
- **Dependència:** Es presta el servei sota l'àmbit organicista i disciplinari de l'organitzador de l'espectacle.
- **Alienitat:** Els fruits econòmics de l'actuació repercuteixen directament sobre l'empresa o l'organitzador de l'espectacle. Així mateix, els eventuals riscos sempre seran a càrrec de l'empresari o organitzador.

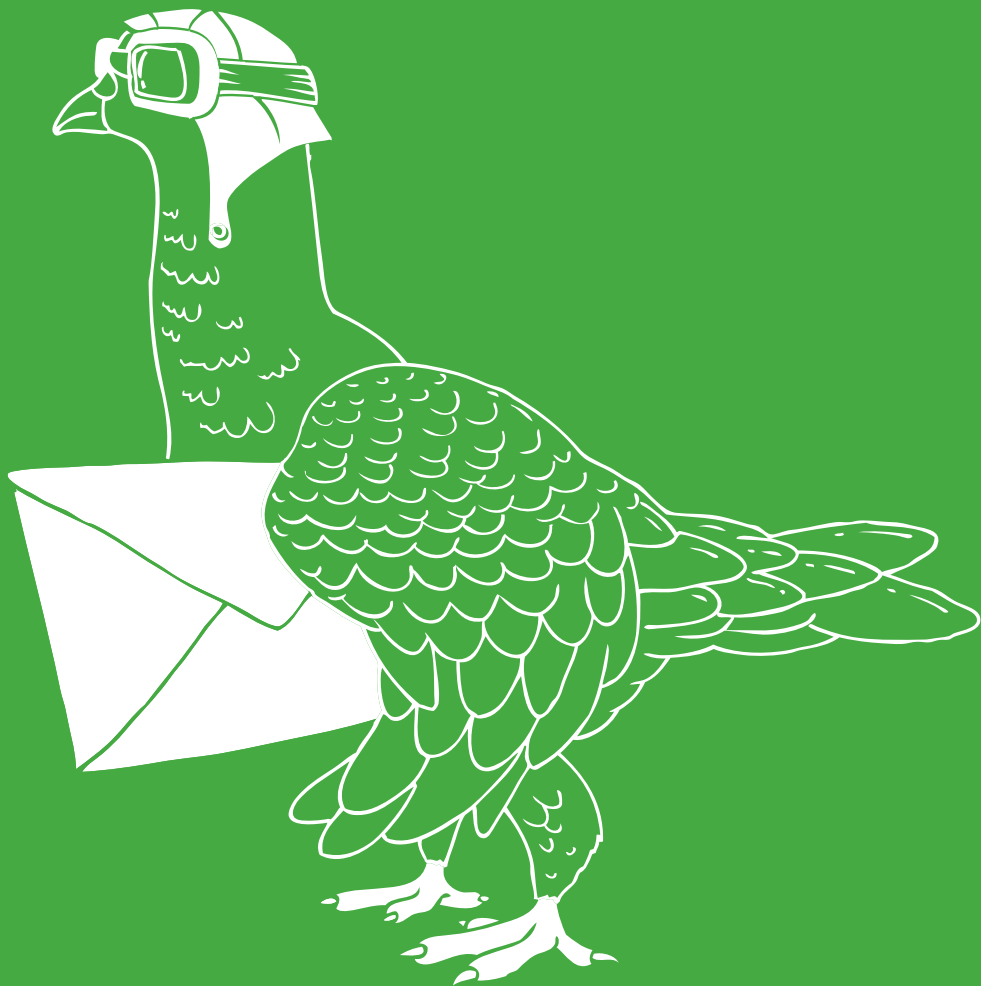
Les notes característiques de la relació laboral són de caràcter objectiu. Per tant, si es donen, la relació s'haurà de reputar com a laboral encara que les parts hagin subscrit un document com a contracte mercantil, atès que hi ha una màxima jurídica ineludible que diu que els contractes són el que són i no el que les parts diuen que són.

1.3. El II conveni col·lectiu de treball del sector dels actors i les actrius de teatre de Catalunya

A l'hora de contractar actors i actrius cal tenir en compte el conveni col·lectiu d'obligatori compliment que afecta tots els actors i les actrius i totes les empreses, ja siguin públiques o privades, que duguin a terme una activitat teatral amb independència de si aquesta es realitza o no en espais que habitualment ofereixen una altra activitat.

El conveni regula les relacions laborals que es formalitzin dins l'àmbit territorial de Catalunya entre empreses productores d'espectacles teatrals i els actors i actrius que els hi prestin serveis, fixa unes categories laborals, classifica les productores i sales en dos grups i estableix unes retribucions econòmiques mínimes en funció de les categories i grups establerts.

El conveni actualment vigent va ser subscrit per la part empresarial pels representants de l'Associació d'empreses de teatre de Catalunya (AETCA), de l'Associació de companyies de teatre professional de Catalunya (CIATRE), de Teatre Públic i Sales Alternatives, i per la part dels treballadors pels representants de l'Associació d'actors i directors professionals de Catalunya (AADPC), de la Confederació Sindical de Comissions Obreres (CCOO) i de la Unió General de Treballadors (UGT). La vigència inicial del conveni era de 4 anys des de l'1 de gener de 2006, però en el moment de publicació d'aquest codi és plenament vigent ja que al mateix conveni s'estableix que es prorrogarà tàcitament per períodes successius d'un any mentre no hi hagi denúncia escrita per qualsevol de les parts que el subscriuen.

2

LA DISTRIBUCIÓ

Un cop produït un espectacle, el productor es troba amb el repte de donar a conèixer la seva creació. Molts cops la companyia que no coneix bé el mercat es troba que tota la feina feta durant la producció no arriba als programadors i als exhibidors, i és per això que en l'etapa de la creació-producció s'ha de començar a pensar en els aspectes que tenen a veure amb la distribució i obrar en conseqüència dirigint adequadament les accions promocionals.

A continuació es comenten les dues formes que existeixen per gestionar la distribució dels espectacles: la gestió pròpia per part de la companyia o les agències i representants artístics. Dos sistemes de treball que no són excloents sinó que es poden combinar perfectament entre ells:

2.1. Gestió pròpia per part de la companyia

Moltes companyies gestionen directament la promoció i la venda dels seus espectacles i en porten directament les relacions amb els programadors. En aquest cas, a continuació s'exposen alguns consells i indicacions que, sense pretendre ser un catàleg exhaustiu de recursos, poden ser d'utilitat:

Formació permanent i especialitzada

Les administracions i les associacions sectorials organitzen multitud de cursos en matèries diverses com la gestió empresarial, el màrqueting i la comunicació, les noves tecnologies, la internacionalització, etc., que poden ser de gran ajut en la tasca de promoció i de venda d'espectacles.

Destaquem, per exemple, el programa formatiu dut a terme pel Servei de Desenvolupament Empresarial (SDE) de l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC), adreçat a empreses culturals amb l'objectiu de promoure el desenvolupament del sector i dotar els seus professionals de noves eines per adaptar-se als canvis del mercat.

Entre les associacions sectorials que organitzen activitats formatives podem destacar l'Associació Professional de Teatre per a tots els públics (TTP), l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya (AADPC), l'Associació de Professionals de la dansa de Catalunya (ApdC), l'Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya (APGCC) i la Fundació Xarxa d'Espectacle Infantil i Juvenil de Catalunya.

També existeixen cursos subvencionats per treballadors de l'empresa parcialment subvencionats per la Seguretat Social.

Campanyes institucionals de suport a les programacions municipals

Algunes institucions tenen programes de suport a les programacions escèniques municipals, habitualment mitjançant l'oferta d'un catàleg de propostes, que suposen una oportunitat per a les companyies d'entrar en el circuit dels teatres municipals. A Catalunya destaquem:

Cultura en Gira

Generalitat de Catalunya

És un projecte que promou i coordina la Subdirecció General de Promoció Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, amb l'objectiu reforçar l'activitat cultural dels municipis i garantir l'accés dels ciutadans de tot el territori a espectacles, concerts i exposicions professionals de qualitat.

Els artistes o companyies poden presentar-hi les seves propostes, que són valorades per unes comissions i, en cas de ser seleccionades, passen a formar part del Catàleg de Cultura en Gira durant un semestre. El Catàleg té un àmbit específic dedicat als espectacles familiars (incloent-hi circ, dansa, música i teatre).

El principal avantatge de formar part d'aquest catàleg és que la Subdirecció dóna un suport econòmic de fins al 50% del catxet dels espectacles, fet que incrementa la possibilitat de ser programat pels teatres municipals de tot el territori.

+ info: <http://cultura.gencat.cat/difusioartistica>

Circuit de la Xarxa d'Espais Escènics Municipals

Diputació de Barcelona

És un programa de l'Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona que dóna suport a la difusió del teatre, la música i la dansa professionals a l'àmbit local.

Aquest programa inclou, d'una banda, el catàleg "Escenari", una base de dades de propostes escèniques i musicals consultable a Internet que té per objectiu afavorir la difusió de les arts escèniques en l'àmbit local.

D'altra banda, organitza les "Gires de Promoció", un circuit d'espectacles professionals i de qualitat adreçat a les programacions dels municipis de la província. L'ODA fa una tria de les propostes presentades per les companyies i acorda amb els artistes les condicions de la gira, amb la finalitat que siguin avantatjoses per als ajuntaments (atès, sobretot, l'estalvi en els costos de contractació) i per als mateixos artistes (en garantir-los un nombre mínim d'actuacions). A la vegada, l'ODA dóna un suport econòmic superior al que s'atorga als espectacles del circuit general i en fa una promoció més específica.

+ info: <http://www.diba.cat/oda/circuit.asp>

Escènics. Catàleg d'arts en viu*Diputació de Girona*

Catàleg en línia on els programadors poden trobar la informació bàsica per decidir la contractació: descripcions dels espectacles, requeriments tècnics, fotografies, dades de contacte, preus, etc.

+ info: <http://www.ddgi.cat/catalegescenics/faces/inici.jsp>

e-catàleg per a programacions culturals dels ajuntaments*Diputació de Tarragona*

Catàleg on-line per facilitar la contractació per part dels ajuntaments de la província de companyies i grups també de la mateixa demarcació.

+ info: <https://www.diputaciodelatarragona.cat/ecatalegcultura/index.do>

Pel que fa a nivell de l'estat Espanyol es pot trobar tota la informació de xarxes i circuits existents a la pàgina web de **La Red Española de Teatros, Auditorios, Circuitos y Festivales de Titularidad Pública**.

+ info: <http://www.redescena.net/circuitos/>

Mostres, fires i festivals especialitzats

Les mostres, fires i festivals especialitzats són un aparador molt útil per tal que les companyies presentin els seus espectacles davant dels programadors especialitzats. Són, a més, un punt de trobada professional d'intercanvi d'informació, de projectes i d'experiències.

Algunes d'elles disposen d'un espai destinat a recinte firal organitzat mitjançant estands on les companyies, les productores, les agències i les empreses en general mostren i promocionen els seus espectacles i les activitats que organitzen.

Algunes de les mostres i trobades professionals més destacades són:

La Mostra – Fira de teatre infantil i juvenil

(Igualada, Catalunya).

+ info: <http://www.lamostraigualada.cat/>

Feria Europea de Teatro para Niños y Niñas

(Gijón, Espanya).

+ info: <http://feten.gijon.es/>

FiraTàrrega

(Tàrrega, Catalunya)

+ info: <http://www.firatarrega.cat/>

Teatralia - Festival d'arts escèniques per a nens i joves

(Madrid, Espanya).

+ info: <http://www.madrid.org/teatralia/>

Imagine Festival

(Edimburg, Regne Unit).

+ info: <http://www.imagine.org.uk/FESTIVAL/>

MOMIX

(Kingersheim, França).

+ info: <http://www.momix.org/>

Au Bonheur des Mômes

(Le Grand Bornand, França).

+ info: <http://www.aubonheurdesmomes.com/>

Tots els festivals existents a l'estat espanyol poden ser consultats a la web de **La Red Española de Teatros, Auditorios, Circuitos y Festivales de Titularidad Pública** i les fires a la **Coordinadora de Ferias de las Artes Escénicas del Estado español**.

+ info: <http://www.redescena.net/festivales/>

+ info: <http://www.cofae.net/>

Suport a la promoció internacional

Des de fa anys les companyies catalanes dedicades al teatre infantil i juvenil estan presents en els circuits i les programacions de la resta de l'Estat espanyol. És habitual que les companyies tradueixin els seus espectacles al castellà. A això cal afegir-hi el gran nombre de companyies que prescindeixen del text com en el camp de la dansa o del circ, fet que facilita la distribució dels seus espectacles.

Però cada cop trobem també més companyies que assumeixen el repte de la internacionalització i que es plantegen ampliar els seus mercats d'actuació mes enllà de les nostres fronteres.

Les institucions culturals catalanes promouen la presència de les companyies en els mercats internacionals mitjançant el foment dels contactes internacionals, la participació en mercats i en fires especialitzades, l'estímul a la creació d'aliances i els ajuts als desplaçaments a l'exterior. Aquest treball de promoció a l'exterior és realitzat bàsicament per dues institucions:

L'Àrea de Promoció Internacional de l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC)

Potencia la producció i la promoció internacionals de projectes professionals i afavoreix l'exportació de la producció cultural catalana.

Entre d'altres serveis que s'ofereixen, l'ICIC disposa de delegacions internacionals a Londres, París, Brussel·les, Milà i Berlín que, juntament amb la marca CATALAN ARTS!, ofereixen als professionals de les arts escèniques i musicals informació, assessorament i contactes per a la difusió dels es-

pectacles a nivell internacional, així com la coordinació de la presència en fires i en mercats internacionals, i el suport econòmic per assistir a fires o a trobades professionals internacionals.

+ info: <http://www.gencat.cat/cultura/icic/internacional>

L'Institut Ramon Llull

Té com a finalitat la projecció exterior de la llengua catalana i de la cultura que s'hi expressa en totes les seves modalitats, matèries i mitjans d'expressió.

Entre d'altres activitats s'ocupa de promoure la projecció exterior de la creació cultural pròpia de les comunitats autònomes consorciades, Catalunya i les Illes Balears, el foment de la internacionalització de les manifestacions artístiques d'excel·lència i el suport a la circulació a l'exterior d'artistes i obres.

En el cas concret de les arts escèniques i musicals, l'Institut Ramon Llull concedeix subvencions per a desplaçaments a l'exterior, tant a l'estranger com fora del domini lingüístic català.

+ info: <http://www.llull.cat>

2.2. Agències i representants artístics

El representant artístic és un professional que treballa en la promoció i la distribució dels espectacles d'un artista o companyia. Aquesta activitat pot rebre altres noms, com ara promotor, agent artístic o distribuïdor.

La contractació dels serveis dels representants artístics pot ser de molta utilitat pels avantatges que suposa la professionalització d'aquesta tasca:

- El contacte regular que mantenen amb els programadors i el coneixement directe de les seves necessitats.
- La seva experiència negociadora i el domini de la gestió contractual.
- El coneixement d'un territori concret, ja sigui en l'àmbit local, autonòmic o internacional.
- L'especialització temàtica o sectorial (circ, animació i teatre de carrer, dansa, festivals internacionals, etc.).

Les companyies poden treballar en exclusiva amb un representant artístic, que vol dir que només aquell representant distribueix els seus espectacles, o permetre que siguin diversos representants qui els distribueixin. Habitualment la feina es remunera mitjançant una comissió percebuda per cada representació.

Com en totes les relacions contractuals, recomanem que tots els acords que s'estableixin entre un artista o companyia i un representant artístic quedin recollits per escrit en un document signat per ambdues parts. Concretament, recomanem que s'especifiqui la següent informació:

- 1.** Comissió que percep el representant
- 2.** Imports sobre el que s'aplica la comissió (només el catxet o totes les despeses: desplaçaments i dietes, etc.)
- 3.** Data de pagament de la comissió (en el moment de pagament del programador, a la data de realització del bolo, etc.)

Malgrat tot, en cas de tenir un representant, es recomana que les companyies no es desentenguin completament d'aquesta tasca.

3

L'EXHIBICIÓ

Analitzarem ara les relacions que s'estableixen quan una entitat pública o privada, persona física o jurídica mostra un interès per tal que un artista o companyia presenti el seu espectacle o realitzi la seva activitat artística davant d'una pluralitat de persones i, per tant, contracta els seus serveis a canvi d'una contraprestació econòmica.

3.1. El contracte

Aquesta relació contractual recomanen que es faci per escrit en un document signat per totes dues parts. Això dóna seguretat a les parts, evita les divergències d'interpretació i clarifica tots els detalls relacionats amb l'actuació.

Detallem a continuació els elements generals que, com a mínim, ha d'incloure un contracte:

Identificació de les parts: Els representants legals de cadascuna de les dues parts amb una enumeració detallada de les dades que l'identifiquen (càrrec, DNI, domicili, etc.). En el cas de que sigui un representant qui signi el contracte en nom de l'artista o companyia, caldrà que disposi dels corresponents poders que l'autoritzi a fer-ho.

Determinació de l'objecte del contracte: Es determinarà amb precisió l'espectacle que es contracta i tots els detalls relacionats: nombre de representacions, dies i horaris, lloc exacte on tindran lloc, etc.

Contraprestacions econòmiques / Forma de pagament: Es detallarà el catxet que ha de rebre l'artista o companyia i si hi ha alguna despesa que no quedi inclosa com poden ser el transport, les dietes, els allotjaments, etc. També és molt important indicar la forma de pagament de l'esmentat catxet i el moment en què aquest es produirà.

Obligacions de les parts: Descripció de totes aquelles obligacions d'ambdues parts que faran que l'activitat es desenvolupi de forma òptima. A nivell orientatiu n'indiquem algunes de les quals apareixen més freqüentment:

- **Obligacions de la companyia:** Els horaris de treball (arribada, muntatge, desmuntatge, etc.), el material tècnic que aportarà la companyia i que poden quedar fixades a la fitxa tècnica i els temes de comunicació (aportació de cartells i de fotos promocionals, disponibilitat per a fer entrevistes, etc.).
- **Obligacions de l'organitzador:** Es responsabilitzarà de l'obtenció dels permisos i les assegurances necessaris per a l'actuació en el lloc i el dia establerts, del material tècnic que aportarà l'organitzador i que poden quedar fixades a la fitxa tècnica, de les condicions de l'espai d'actuació (accessos material tècnic, escenari, camerinos, dutxes, etc.) i del nombre d'invitacions a disposició de la companyia.

La fitxa tècnica: Document que recomanem que s'adjunti al contracte i en el qual s'hi descriuen totes les necessitats tècniques de la companyia i el material tècnic i el personal que hauran d'aportar les dues parts. Es recomana que aquest document inclogui també les dades de contacte del responsable tècnic.

Permisos i assegurances: L'organitzador es responsabilitzarà de l'obtenció dels permisos i les assegurances necessaris per a l'actuació en el lloc i el dia establerts. No obstant això, ambdues parts han de tenir contractades les assegurances de responsabilitat civil corresponents, que cobreixin els danys personals, materials i els perjudicis consecutius que es poden ocasionar per l'ús dels respectius materials i/o instal·lacions. Aquestes pòlisses han de tenir unes condicions, requisits, cobertures i límits clars i adequats a la realitat sotmesa per la Llei 10/1990, de 15 de juny, sobre política de l'espectacle, les activitats recreatives i els establiments públics.

Incompliment o compliment parcial del contracte: Cal preveure les mesures que s'aplicaran en el cas que una de les dues parts incompleixi el contracte. El cas més habitual -tot i que no passa massa sovint- és el de la suspensió a darrera hora de les actuacions, ja sigui per indisponibilitat de la companyia, ja sigui per causes de força major com pot ser la pluja en els casos d'actuacions a l'aire lliure.

Submissió en cas de litigi: Les parts acorden el Tribunal local al qual se sotmetran per arbitrar totes les qüestions litigioses que puguin sorgir en el contracte, o bé que puguin estar-hi relacionades.

3.2. Els teatres i els seus serveis

La majoria d'espais en els quals es programen espectacles infantils a Catalunya tenen una disposició "clàssica", amb un pati de butaques i un escenari a la italiana. Són espais pensats pel públic adult i per tant a la pràctica generen un seguit de petits problemes que fan que el seguiment de la representació teatral per part dels infants no es faci en les òptimes condicions.

És important que la programació de teatre infantil, els espais on aquesta té lloc i les condicions tècniques en què es desenvolupa tinguin el mateix nivell d'exigència i de rigor que la programació dels espectacles per a adults.

A continuació s'indiquen alguns aspectes específics que afecten el públic infantil i juvenil, tant pel què fa al desenvolupament de l'espectacle com a les condicions d'accés, comoditat, visibilitat i audició. Al marge d'aquestes indicacions de caire general cal tenir en compte les noves tendències escèniques que demanen espais escènics molt més polivalents on la disposició dels espectadors s'organitzi d'una altra manera.

Equipament tècnic: Per garantir unes bones condicions pel treball dels artistes, cal un equipament tècnic en condicions.

Les dimensions de l'escenari i la caixa escènica, així com els seus diversos elements i l'equipament de llum, so i audiovisual són aspectes bàsics per tal d'acollir correctament una gran diversitat d'espectacles.

És també molt important per a la comoditat dels intèrprets el paviment de l'escenari, les condicions acústiques de la sala i l'aïllament respecte l'exterior.

Es recomana disposar d'una fitxa tècnica i d'un plànol on apareguin els accessos per càrrega i descàrrega d'escenografia a disposició de les companyies que hi han d'actuar, així com un llistat del material tècnic de què disposa el teatre.

També es recomana que els responsables tècnics de la companyia i de l'espai d'actuació comprovin conjuntament, amb suficient antelació, que tècnicament està tot correcte per tal de poder realitzar l'actuació en òptimes condicions.

Acolliment, estada i comiat de la companyia: És necessari que quan arribi la companyia a l'espai d'actuació hi hagi un responsable per tal de rebre'ls i indicar-los on són els camerinos, el material tècnic, etc. Així mateix, els acompanyarà durant tota la seva estada a l'espai per solucionar qualsevol dubte o problema que pugui sorgir.

Acolliment, acomodació i comiat del públic: Des de l'arribada a l'equipament, fins al moment en què el públic l'abandona cal prestar tota l'atenció necessària perquè se senti ben tractat. Per això aconsellem:

- Preparar el personal auxiliar dels teatres (porters, acomodadors, etc.), estimulants la seva sensibilitat per tal de saber atendre les necessitats d'aquest tipus de públic.
- Disposar d'un vestíbul acollidor i ampli, que permeti una espera el més entretinguda i ordenada possible. En les funcions familiars és aconsellable que en el vestíbul els infants i els pares puguin trobar elements que entretinguin la seva atenció fins al moment d'accedir a la sala (jocs, llibres, vídeos, etc.).
- Disposar d'un espai per tal de poder-hi deixar els cotxets dels infants, sobretot si són espectacles dirigits als més petits.

- Organitzar bé l'entrada a la sala, en el cas de sessions escolars, per grups d'alumnes, evitant que s'acumulin en el mateix vestíbul del teatre l'alumnat que surt d'una funció i el que ha d'entrar a la següent. Recomanar al professorat que, un cop dins la sala, s'assegui als extrems de les files.

Visibilitat: En la majoria de teatres, les butaques no han estat triades pensant en el públic infantil. Això dificulta la visibilitat de l'espai escènic i provoca que no es pugui seguir l'espectacle en les millors condicions.

És per això que recomanem la utilització de seients elevadors per a infants com els que habitualment s'utilitzen als cinemes.

Climatització: Els espais amb massificació de gent, com és un teatre o un auditori, necessiten una climatització molt específica. La renovació d'aire, les condicions d'humitat, la temperatura correcta són aspectes molt importants en tots els equipaments, però els infants i joves hi són especialment sensibles.

Per això és important un bon confort tèrmic, i cal tenir en compte que una millora d'aquest tipus pot suposar també un estalvi i una major eficiència energètica de la instal·lació.

Accessos i serveis per a discapacitats: Com en qualsevol equipament d'ús públic, ja sigui de titularitat pública o privada, cal tenir en compte l'accés de persones amb limitacions amb l'objectiu de facilitar la seva presència i participació en la vida social.

La Llei de promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques fa referència tant a la mobilitat com a la comunicació i senyalització.

Cal tenir en compte també els serveis d'accessibilitat comunicativa adreçats a persones amb discapacitat visual o auditiva que d'una manera incipient estan començant a utilitzar alguns teatres i que caldria que s'estenguessin. Aquest servei acostuma a consistir en la transcripció en pantalla del text de l'obra per a les persones amb discapacitat auditiva, l'audiodescripció per a persones amb discapacitat visual i la visita tàctil (decorats i actors/actrius) abans de l'inici de la representació per a persones amb discapacitat visual.

En el cas de infants i joves, tots aquests aspectes resulten especialment rellevants per tal de garantir els drets a la informació, la cultura, l'ensenyament i l'oci.

Aforament: Per tal que la representació pugui ser seguida per l'infant en les millors condicions, aconsellem que l'aforament del teatre no sobrepassi els 350 espectadors. És evident que existeixen espectacles singulars pensats per espais i aforaments diferents als esmentats i que caldrà programar amb les seves específiques condicions.

En aquells teatres que disposen d'amfiteatres, aconsellem utilitzar només la platea perquè la distància amb l'escenari dificulta l'òptima percepció.

Informació sobre les edats del públic destinatari: És important que les companyies assenyalin les edats recomanades del públic a qui va destinat l'espectacle, i que tots els elements de comunicació que utilitzi l'equipament així ho indiquin.

Això permetrà als adults responsables d'escollir adequadament els espectacles i evitarà la presència d'infants menors de l'edat recomanada que poden destorbar el desenvolupament de l'espectacle.

Els preus de les entrades: En les programacions infantils observem una gran diversitat en els preus de les entrades, clarament diferenciables segons si l'organitzador és una institució pública, una entitat sense ànim de lucre o una empresa privada.

Tant en el sector públic com en el que no té afany de lucre és bastant freqüent una política de preus molt reduïts que en alguns casos arriben a la gratuïtat. Convé assenyalar que aquest fet genera greuges comparatius respecte les empreses teatrals privades i suposa una competència deslleial en el mercat, que dificulta l'activitat de les iniciatives privades que depenen del que ingressen per taquilla.

Així doncs, a l'hora de fixar les polítiques de preus es recomana evitar la gratuïtat, o una excessiva reducció del preu en relació a la qualitat del producte, que desvirtua la percepció del valor de l'activitat i molts cops esdevé un pitjor comportament dels assistents durant la representació.

3.3. Exigències del programador cap a la companyia quan el programador és l'administració pública

Quan és l'administració pública qui contracta l'artista o la companyia ens trobem amb un marc normatiu propi que és la Llei de Contractes del Sector Públic (LCSP) que fa que, cada cop més, s'exigeixi a les companyies tot un seguit de documentació que acrediti estar al dia d'unes determinades obligacions. Aquestes, essencialment, són:

- Certificació administrativa positiva d'estar al corrent d'obligacions tributàries.
- Certificació administrativa positiva d'estar al corrent d'obligacions de la Seguretat Social.

- Document acreditatiu d'estar donat d'alta de l'IAE (model 036).
- Document acreditatiu d'estar donat d'alta al RETA – Seguretat Social (model TA.0521) (autònoms professionals).
- Fotocòpia del NIF (empresa o autònom).
- Escriptura de constitució de societat o estatuts (empreses).
- Assegurança de responsabilitat civil.
- Documentació acreditativa d'estar al dia de tot el que té a veure amb la Prevenció dels Riscos Laborals.

Per la importància que tenen, també en relacions amb programadors que no siguin administració pública, a continuació s'amplia la informació sobre l'assegurança de responsabilitat civil i sobre els aspectes relatius a la prevenció dels riscos laborals.

3.4. Assegurança de responsabilitat civil

Pels organitzadors d'espectacles: El normal desenvolupament dels espectacles i les activitats recreatives pot comportar un risc per a la seguretat de les persones, tant de les persones espectadores, usuàries i participants com de terceres persones alienes a aquestes activitats. Això s'accentua en aquells espectacles que tenen lloc a l'aire lliure, que utilitzen artefactes o elements pirotècnics.

Per aquest motiu, les persones titulars i organitzadores amb independència que llur titularitat sigui pública o privada i tingui o no finalitats lucratives han de tenir contractada una pòlissa d'assegurança que cobreixi el risc de la responsabilitat civil pels danys personals, materials i els perjudicis consecutius que se'ls pot ocasionar; aquestes pòlisses han de tenir unes condicions, requisits, cobertura i límits clars i adequats a la realitat actual.

El decret 251/2006 regula les quanties mínimes exigibles en virtut de l'aforament i de les diferents característiques del lloc, amb la finalitat d'aconseguir que les condicions i cobertures de les pòlisses siguin coherents i s'ajustin a la realitat, per evitar qualsevol problemàtica o incoherència que pugui sorgir en el moment de fer efectives les indemnitzacions corresponents.

Pels artistes o companyies: D'altra banda, l'artista o companyia caldrà que també tingui contractada una assegurança de responsabilitat civil que pugui garantir el pagament de les indemnitzacions en aquells casos en què la responsabilitat de l'accident sigui atribuïble al personal de la companyia o a la utilització dels seus equips.

3.5. Prevenció de riscos laborals

La Llei 31/1995 de Prevenció de riscos laborals (PRL) i les successives lleis que l'han modificada articulen tot un seguit de mesures per combatre de forma activa la sinistralitat laboral, fomentar una autèntica cultura de la PRL en el treball, integrar la PRL en els sistemes de gestió de les empreses i per controlar el compliment de l'esmentada normativa.

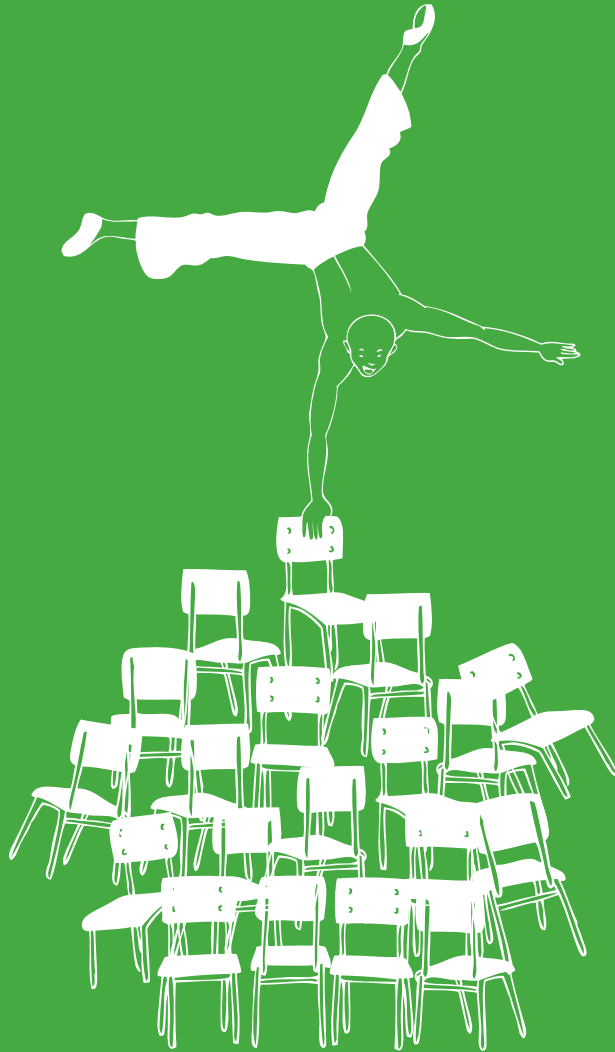
Això obliga als organitzadors d'espectacles i a les companyies (sempre que siguin empreses o autònoms amb personal contractat) a disposar d'un pla de prevenció que és l'element que ha de tenir les mesures necessàries que ha d'adoptar l'empresari per desenvolupar la integració de l'activitat preventiva en l'empresa.

El fet que la companyia desenvolupa la seva activitat (la representació teatral) en un centre de treball (l'equipament) del qual no n'és titular fa necessària la coordinació entre els diferents empresaris.

Per això la companyia haurà de tenir en compte la informació rebuda de l'organitzador pel que fa a l'avaluació dels riscos i a la planificació de la seva activitat preventiva. També haurà de comunicar a tots els seus treballadors (actors, tècnics, etc.) la informació i les instruccions rebudes de l'empresari titular del teatre.

A la pràctica, el contractant, especialment si es tracta de l'administració pública, pot exigir a la companyia la següent documentació acreditativa:

- Full de procediment de coordinació d'activitats (RD 171/2004).
- Certificat de compliment de normativa en matèria de prevenció de riscos laborals.
- Relació de treballadors de l'espectacle (equip tècnic i artístic).
- Certificat d'aptitud física per desenvolupar la feina de cadascun dels treballadors.
- Certificat de recepció de formació específica i individualitzada per part dels treballadors sobre riscos i normes de seguretat referents als llocs de treball.
- Avaluació de riscos dels diferents llocs de treball (equip tècnic i artístic).

4

LA PROGRAMACIÓ D'ESPECTACLES ADREÇATS ALS ESCOLARS

4.1. Aspectes a tenir en compte per a la programació d'espectacles adreçats als escolars

Tant des de les institucions públiques com des de la iniciativa privada es promouen programacions adreçades al públic escolar que pretenen apropar les arts escèniques a l'infant, que promouen l'educació de la sensibilitat artística o donen suport a les polítiques educatives i els valors, temes i continguts que es treballen en el centre educatiu.

En molts casos les programacions escolars suposen la primera aproximació al món de les arts escèniques per part de molts nens i nenes. Sovint és la primera oportunitat d'accés a una sala teatral i de participació en el ritual de la representació. A més, ho fan sense la presència dels pares que poden ajudar a conduir aquesta primera experiència. Per això és més exigible que les condicions artístiques i tècniques d'aquestes representacions siguin òptimes.

Pel que fa als continguts, les programacions escolars han de mostrar a l'infant la màxima diversitat de gèneres i de llenguatges artístics que conformen el panorama escènic actual.

Repassem a continuació alguns aspectes organitzatius que hem detallat a l'apartat "El teatre i els seus serveis", i que formen part de les obligacions de l'organitzador, per tal que la representació teatral i el que passa abans i després s'esdevinguin en les millors condicions possibles i l'infant o adolescent en pugui treure el màxim profit:

L'equipament tècnic: El teatre ha de comptar amb un bon equipament tècnic que permeti que els artistes puguin treballar en les millors condicions i puguin mostrar el seu espectacle amb la màxima qualitat artística.

Acolliment, acomodació i comiat del públic: Des de l'arribada al equipament, fins el moment en què els escolars i els acompanyants l'abandonen cal prestar tota l'atenció necessària perquè se sentin ben tractats i perquè tota aquesta operativa es produeixi en les millors condicions. Per això aconsellem:

- Preparar el personal auxiliar dels teatres (porters, acomodadors, etc.), estimulant la seva sensibilitat per tal de saber atendre les necessitats d'aquest tipus de públic.
- Disposar d'un vestíbul acollidor i ampli, que permeti una espera el més entretinguda i ordenada possible. Evitar que s'hi acumulin els infants que surten d'una funció i els que han d'entrar (això succeeix molt sovint en aquells teatres que programen diferents sessions escolars amb molt poc espai temporal entre elles).
- Organitzar bé l'entrada a la sala per grups d'alumnes. Recomanar al professorat que, un cop dins la sala, s'assegui als extrems de les files.

Visibilitat: En la majoria de teatres, les butaques no han estat triades pensant en el públic infantil. Això dificulta la visibilitat de l'espai escènic i provoca que no es pugui seguir l'espectacle en les millors condicions.

És per això que recomanem la utilització de seients elevadors per a infants com els que habitualment s'utilitzen als cinemes.

Serveis per a discapacitats: Com en qualsevol equipament d'ús públic, ja sigui de titularitat pública o privada, cal tenir en compte l'accés al teatre d'infants amb limitacions amb l'objectiu de facilitar la seva presència i participació en les activitats escolars. És important que en el moment de fer la inscripció, els mestres indiquin si entre els alumnes que assistiran a la representació n'hi ha algun que necessita requeriments especials. I és important que el responsable del teatre les tingui en compte a l'hora de distribuir els espectadors a la sala.

Aforament: Per tal que les representacions puguin ser seguides pels espectadors en les millors condicions, aconsellem fixar unes limitacions en l'aforament dels teatres per a les representacions escolars:

- A Educació Infantil es recomana no sobrepassar els 200 espectadors.
- A Primària, Secundària i Batxillerat es recomana no sobrepassar els 350 espectadors.

És evident que existeixen espectacles singulars pensats per espais i aforaments diferents als esmentats i que caldrà programar amb les seves específiques condicions.

Informació sobre les edats del públic destinatari: L'oferta d'espectacles s'ha d'adequar a les edats i cicles formatius corresponents. Per això és important que les companyies assenyalin les edats recomanades del públic a qui va destinat l'espectacle i que els organitzadors respectin les franges d'edat indicades per les companyies.

Com en tots els casos és exigible als organitzadors de programacions escolars el compliment dels diferents requeriments legals que s'esmenten en els diferents apartats d'aquest document, sense oblidar que és obligació de l'organitzador, amb independència que sigui empresa privada o administració pública, exigir a l'artista o companyia contractats el compliment de tots aquells aspectes que la legislació actual exigeix.

4.2. Suport pedagògic

L'anada al teatre, a més de suposar per a l'infant una activitat lúdica i d'estimular el gust per la cultura i el seu interès per les arts escèniques i musicals, és una experiència a través de la qual l'alumne adquirirà coneixements i podrà desenvolupar les seves capacitats. Per això és important preparar prèviament els mestres per tal que puguin treure el màxim profit de la representació. Es tracta, sobretot, que els professors disposin de la informació necessària per preparar als alumnes sobre l'espectacle que veuran, el gènere al qual correspon (dansa, circ, titelles, etc.), la trajectòria de la companyia, les tècniques que s'utilitzaran, els vincles de l'espectacle amb què s'està estudiant a classe, etc.

Aquesta informació es pot transmetre mitjançant la utilització d'un dossier pedagògic que també pot incloure propostes d'activitats per a realitzar després de veure l'espectacle. Recomanem que sigui el propi professorat, centre educatiu o organitzador de la campanya amb coneixements pedagògics (per exemple, l'ODA ho fa) qui faci el dossier pedagògic basant-se amb la informació facilitada per la companyia a través del seu dossier de l'espectacle.

Recomanem al professorat i acompanyants que expliquin a l'alumnat:

- Quina obra van a veure i quina companyia la representa.
- El llenguatge artístic utilitzat (titelles, teatre, dansa, etc.).
- Com s'han de comportar en un teatre (no es pot menjar, els telèfons s'han d'apagar, no es pot parlar, etc.).
- Donar a conèixer llenguatge relatiu a les arts escèniques (què és la platea, l'amfiteatre, les parts de l'escenari, els llenguatges artístics, etc.).

5

ELS ESPECTACLES
DE CARRER

A Catalunya, nombroses companyies del sector infantil treballen al carrer, sovint en un context festiu. Els espectacles que es presenten en espais oberts, acostumen a seguir dues línies ben diferenciades que generen situacions i dificultats també diferenciades. D'una banda, els espectacles específicament concebuts per a espais oberts, ja siguin itinerants o fixos, amb un fort component de l'animació, el joc i la interacció amb el públic; de l'altra, els espectacles pensats principalment per sala, però que també poden ser programats al carrer, en una plaça, sobre una tarima, etc.

En qualsevol dels dos casos, pel que fa als espectacles que tenen lloc en espais oberts, són vàlides i d'interès pels artistes i programadors totes les indicacions i recomanacions que apareixen a la resta del document. Convé però esmentar algunes situacions específiques del gènere de carrer, que exposem a continuació:

El factor meteorològic: Els espectacles realitzats a l'aire lliure tenen una dependència molt important de les condicions meteorològiques. És bàsic tenir en compte aquest factor en els contractes d'actuació, deixant ben clar l'espai alternatiu d'actuació, sempre i quan sigui possible, i qui i com es pren la decisió sobre l'anul·lació de l'espectacle en cas d'inclemències del temps, i quina és la remuneració que correspon a la companyia en aquest cas. Es recomana que la decisió sigui compartida entre l'organització i un representant dels artistes, i que en cas d'anul·lació la companyia cobri un mínim del 50% del catxet si l'actuació no s'ha iniciat i el 100% si ja ha començat.

Al mercat existeixen assegurances adreçades als organitzadors d'espectacles a l'aire lliure que cobreixen el reemborsament del cost de l'espectacle en cas

de suspensió per pluja, vent, neu, pedregada o inundació. Aquestes assegurances són recomanables en aquells casos en què la inversió econòmica és considerable (festivals, programació completa d'unes festes majors, etc) i la despesa es pot rendibilitzar.

El risc d'accidents i la responsabilitat civil: En els espectacles de carrer sol existir un risc d'accidents més elevat que en els de sala atesa la proximitat i el contacte amb el públic, l'ús habitual d'elements mòbils mecanitzats o motoritzats, la utilització de pirotècnia, etc. Com ja hem esmentat anteriorment, els organitzadors estan obligats a tenir una pòlissa d'assegurança que cobreixi el risc de la responsabilitat civil pels danys que puguin ocasionar. El decret 251/2006 fixa una quantia mínima de 601.000 € de capital assegurat pels organitzadors d'espectacles públics que es duguin a terme en vies públiques i ocupin espais oberts d'ús públic no delimitats.

Pel que fa a les companyies, i tot i que no és obligatori, és recomanable que també tinguin contractada una assegurança de responsabilitat civil que pugui garantir el pagament de les indemnitzacions en aquells casos en què la responsabilitat de l'accident sigui atribuïble al personal de la companyia o a la utilització dels seus equips.

Les condicions tècniques de les actuacions: En comparació amb les actuacions que tenen lloc dins dels teatres, generalment ben equipats, es detecta una menor cura i exigència respecte les condicions artístiques i tècniques dels espectacles que tenen lloc al carrer. Algunes deficiències detectades i que convé corregir són:

- Manca d'uns camerinos o d'espais per als artistes.
- Precarietat de les condicions tècniques (tarimes, presa de corrent, equips tècnics, etc.).
- Absència d'un responsable tècnic durant tota l'actuació.
- Problemes de visibilitat i de comoditat pel públic (absència de cadires o de grades).
- Manca d'aïllament acústic (actuacions al costat de recintes firals i d'atraccions o de vies amb un volum important de circulació).
- S'ha de tenir en compte la tornada al punt de sortida si aquest és diferent al d'arribada.

Els permisos d'actuació a la via pública: Els organitzadors han de tenir present que per realitzar una activitat a la via pública es requereix un permís per ús intensiu (o exclusiu si és el cas), que generalment concedeix el propi ajuntament del municipi. En funció de l'espectacle, i especialment en els itinerants, serà convenient la complicitat i la col·laboració de la guàrdia urbana per tal de tallar el trànsit i ocupar i/o travessar les vies de circulació.

6

ELS DRETS
D'AUTOR

6.1. Propietat intel·lectual i beneficiaris

La propietat intel·lectual és el conjunt de drets que té un autor sobre la seva obra pel sol fet d'haver-la creat, i que li atribueixen plena disposició i dret exclusiu a l'explotació de l'obra. Aquests drets i els seus límits estan regulats pel Text refós de la Llei de Propietat Intel·lectual (TRLPI) aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1996 de 12 d'abril.

Es considera autor a la persona natural que crea alguna obra literària, artística o científica. La condició d'autor té un caràcter irrenunciable, intransmissible, no s'extingeix amb el temps ni és susceptible de prescripció.

A banda dels autors, la Llei de Propietat Intel·lectual (LPI) també atorga drets als artistes intèrprets o executants, directors d'escena i directors d'orquestra.

6.2. Drets dels autors

La llei distingeix entre dos tipus de drets:

Drets de caràcter personal (o morals): Es tracta de drets irrenunciables i inalienables. Són drets morals el reconeixement de l'autor de l'obra, el dret a decidir sobre la divulgació de l'obra, el respecte a la integritat i no alteració de l'obra o actuació, etc.

Drets de caràcter patrimonial (o econòmics): Basats en la premissa que els rendiments generats per l'explotació comercial de l'obra corresponen a l'autor. Els drets econòmics són cedibles, temporals i hereditaris. Pertanyen a l'autor durant tota la seva vida (tot i que poden ser cedits), es transmeten als seus hereus i prescriuen passats uns anys de la seva mort per entrar al domini públic (70 anys en el cas de les obres, 50 anys per les interpretacions, execucions, etc.). Són drets econòmics el dret de reproducció, el dret de distribució, el dret de comunicació pública, el dret de transformació, el dret de remuneració compensatòria. En l'àmbit teatral, és el dret de comunicació pública el que té un paper més important en l'economia del sector, ja que afecta els actes en què una pluralitat de persones té accés a una obra sense una prèvia distribució d'exemplars a cada persona (representació escènica).

El TRLPI defineix els drets de la següent forma:

- El dret de Reproducció és la fixació directa o indirecta, provisional o permanent, per qualsevol mitjà i en qualsevol forma, de tota l'obra o d'una part, que permeti la seva comunicació o l'obtenció de còpies.²
- El dret de Distribució és la posada a disposició del públic de l'original o de les còpies de l'obra, en un suport tangible, mitjançant la seva venda, lloguer, préstec o de qualsevol altra forma.³
- El dret de Comunicació és qualsevol acte pel qual una pluralitat de persones pugui tenir accés a l'obra sense prèvia distribució d'exemplars a cadascuna d'elles.⁴
- La llei considera actes de comunicació pública les representacions i execucions públiques mitjançant qualsevol mitjà o procediment, l'emissió o la transmissió, en lloc accessible al públic, mitjançant qualsevol instrument

² Article 18 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual TRLPI.

³ Article 19 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual TRLPI.

idoni i la posada a disposició del públic d'obres, per procediments amb fil o sense fil, de tal manera que qualsevol persona pugui accedir-hi des del lloc on es trobi i en el moment que vulgui (que inclou el *downloading* i l'*streaming*).

- El dret de Transformació de l'obra comprèn la traducció, l'adaptació i qualsevol altra modificació en la seva forma de la qual se'n derivi una obra diferent. Els drets de propietat intel·lectual de l'obra resultat de la transformació correspondran a l'autor d'aquesta última, sense perjudici del drets de l'autor de l'obra preexistent.⁵

6.3. Gestió i defensa dels drets

Els autors poden gestionar els seus drets individualment o de forma col·lectiva. Ambdós procediments són vàlids i equivalents, tot i que la gestió mitjançant una entitat específicament dedicada a aquesta tasca sol ser la opció més pràctica pels autors, i alhora garanteix una gestió més efectiva i eficaç de la recaptació i la persecució d'explotacions il·lícites.

Pel que fa a l'exercici dels drets econòmics, cada autor es pot autogestionar els seus drets o bé cedir-ne la gestió a una entitat col·lectiva de gestió.

Gestió individual: En aquest cas, tot i que per llei els drets de propietat intel·lectual corresponen a l'autor de forma automàtica, es recomana que l'autor registri les seves obres al Registre de Propietat Intel·lectual (RPI), pel seu caràcter probatori i publicitari. És a dir, la inscripció no és obligatòria per a l'obtenció dels drets, però pot constituir una prova qualificada de l'existència i pertinença dels drets en cas de litigi.

⁴ Article 20 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual TRLPI.

⁵ Article 21 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual TRLPI.

Per altra banda, el registre dóna publicitat a aquests drets, i permet a qualsevol persona informar-se de les obres inscrites i dels titulars dels drets. Així, quan un organitzador s'interessi per una obra inscrita en el Registre, podrà localitzar l'autor titular dels drets i s'hi podrà posar en contacte per negociar la cessió dels seus drets.

El Registre de Propietat Intel·lectual és un organisme únic d'àmbit estatal previst per la LPI i que depèn del Ministeri de Cultura. Per tal d'inscriure-hi objectes de propietat intel·lectual, els subjectes poden adreçar-se a les delegacions del Registre Territorial de Catalunya situades a Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida. El cost per inscripció és d'uns 10 €. Per a més informació, es pot consultar la web del Registre Territorial de Catalunya: <http://cultura.gencat.cat/rpi>, o bé la pàgina del Ministeri de Cultura d'Espanya: <http://www.mcu.es/propiedadInt>

Un altre mecanisme de protecció dels drets previst per la LPI és el símbol © de *copyright*, que té per objecte informar que els drets d'autor sobre una obra (en particular, els d'explotació) estan reservats. Per fer servir aquest símbol no cal fer cap gestió administrativa, i qui el posa ho fa sota la seva responsabilitat. A continuació del signe © cal indicar-hi el titular o cessionari en exclusiva, el lloc i la data de divulgació de l'obra.

Anàlogament al símbol de *copyright*, han aparegut el de *copyleft* i el de les llicències *creative commons*. Per oposició al *copyright*, el *copyleft* (representat per la inversió especular del signe del *copyright*) dóna permís de còpia, modificació i redistribució de l'obra, i alhora imposa la mateixa llicència a les còpies i a les obres derivades. Les llicències *creative commons* permeten protegir "a la carta" diversos drets del creador com el reconeixement de l'autoria, la possibilitat de generar obres derivades, l'ús comercial de l'obra, etc.

Gestió col·lectiva: Les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual, previstes per la LPI, tenen per objectiu administrar els drets econòmics (no morals) d'aquells autors que ho desitgin mitjançant un contracte de cessió.

Un cop efectuada la cessió, l'entitat es farà responsable de controlar l'ús de les obres, d'autoritzar-ne el seu ús, de recaptar diners en concepte de drets d'autor, i de fer arribar als autors els diners que li corresponen segons l'ús de les seves obres.

A Espanya hi ha set entitats de gestió, tres de les quals són d'interès pels professionals del sector de les arts escèniques i musicals: pels autors, la Societat General d'Autors i Editors (SGAE); pels artistes intèrprets o executants, l'Associació d'Artistes Intèrprets o Executants (AIE) i l'Associació d'Actors i Intèrprets Societat de Gestió d'Espanya (AISGE).

Pel que fa a la cessió dels drets, cal tenir en compte que no és possible distribuir els titulars de drets de propietat intel·lectual entre diverses d'aquestes societats. Aquestes no entren mai en competència i, per tant, la cessió dels drets a aquestes entitats és de caràcter exclusiu, és a dir, que els artistes no podran llicenciar una mateixa obra a través de diferents societats de gestió de drets o d'altres sistemes com poden ser el *copyleft* o el *creative commons*.

Per ser un dels casos més usuals que es trobaran tant artistes com programadors del sector, a continuació ens centrem en la Societat General d'Autors i Editors. L'autor que s'inscriu a la SGAE cedeix la gestió de totes les seves obres escrites i futures a la Societat independentment al fet que l'obra estigui registrada o no. La SGAE gestiona els drets de l'autor, i per tant entén que les obres creades són susceptibles de generar drets i ser recaptats per ells

tot i que l'autor no l'hagi registrat. En el cas de les representacions teatrals, la SGAE actua per mandat dels autors. Això vol dir que cada autor decideix personalment què vol fer amb la seva obra, i per aquest motiu cada cop que es vol posar en escena una obra, l'autor ha d'autoritzar-ho així com establir la contraprestació econòmica desitjada.

Pel que fa a la compensació econòmica, pot ser un percentatge del taquillatge, un preu fix, o també un percentatge amb un mínim garantit. Generalment la SGAE cobra als espais de representació un 10% del taquillatge en concepte de drets d'autor. Actualment, la SGAE està cobrant una tarifa especial de 66 euros per espectacle que només afecta les actuacions de la Fundació Xarxa i les campanyes escolars de la Diputació de Barcelona i d'altres que es realitzen a Catalunya.

La violació dels drets de propietat intel·lectual constitueix un delictes regulat pel Codi Penal, i afecta tant als drets morals com als econòmics. Els delictes més freqüents són el plagi, la falsificació, la reproducció i/o distribució de còpies il·lícites i la comunicació pública sense permís dels titulars dels drets. En cas de perjudici, els titulars de drets d'autors poden emprendre accions administratives, civils i penals per defensar-los.

6.4. Obligacions dels organitzadors pel que fa als drets d'autor

Els organitzadors d'espectacles han de respectar els drets dels autors de les obres que programin, els drets morals i econòmics tant dels autors com els dels intèrprets.

Per tant, cada cop que una obra es posi en escena, caldrà l'autorització de l'autor o del titular dels drets i l'acord sobre la contraprestació econòmica que li correspongui. Com s'ha dit en l'apartat anterior, aquests drets són gestionats individualment o a través d'una entitat de gestió col·lectiva, i el primer que caldrà fer és saber si l'interlocutor és el propi autor o un representant. A continuació es procedirà segons el cas:

- Si l'autor s'autogestiona els drets, l'organitzador negociarà amb l'autor, que li lliurarà un certificat on s'indica que els drets de l'obra no estan cedits a una entitat de gestió. Es recomana també que l'organitzador comuniqui aquesta informació a la corresponent entitat de gestió (SGAE, AIE, AISGE) per evitar confusions.
- Si l'autor ha cedit la gestió dels seus drets, l'organitzador haurà de sol·licitar permís per realitzar l'espectacle a l'entitat de gestió, i posteriorment pagarà la tarifa que hagi estat fixada.

6.5. Drets d'imatge i material promocional

Per l'enregistrament o documentació per mitjà de fotografies i vídeo de l'espectacle els artistes han de cedir la seva imatge i aquesta cessió ha de quedar reflectida en un contracte.

Es podran utilitzar aquests materials (documentació, comunicació, publicitat, etc), en els termes pactats que l'acord expliciti.

Les imatges vinculades a l'espectacle que es vulguin fer servir com a material promocional o publicitari, o que es vulgui enregistrar per la seva difusió online o tradicional hauran de ser cedides de forma expressa per part d'aquells que en siguin titulars. Així mateix el material audiovisual, fotogràfic o fonogràfic que s'inclogui en aquest material promocional ha de disposar de les corresponents autoritzacions dels que siguin els titulars.

6.6. Música de l'Espectacle

Pel que fa als drets que s'han de tenir en compte amb la música que s'utilitzi en l'espectacle, és necessari tenir en compte que l'autor té drets sobre l'obra musical (lletra i música), el productor sobre la gravació de l'obra musicada i l'intèrpret o executant sobre la interpretació de l'obra musical. Aquests titulars tenen els drets següents: reproducció, comunicació pública, distribució, transformació i sincronització.

Així les coses, pel que fa a la comunicació pública de l'obra musical enregistrada s'haurà d'obtenir l'autorització per part de les entitats de gestió.

Cal parar especial atenció si es vol fer explotació o difusió de l'espectacle amb l'enregistrament de l'espectacle, per exemple per Internet o per promoció; en aquest sentit s'han de tenir en compte el drets de sincronització.

S'entén per sincronització el dret de primera fixació de les obres i les gravacions musicals en obres audiovisuals, que és el que obtindrem quan enregistrem l'espectacle de dansa.

7

GLOSSARI

Artista: qualsevol persona física que crea o interpreta un espectacle escènic sigui quin sigui el gènere que utilitza (teatre, dansa, circ, titelles, etc.).

En aquest document hem utilitzat el terme artista, sobretot per definir el professional individual que treballa pel seu propi compte.

Arts escèniques: tota forma d'expressió artística capaç d'inscriure's en l'escena: teatre, dansa, òpera, teatre musical, cabaret, màgia, etc., i en general qualsevol manifestació del món de l'espectacle que es porti a terme en un espai escènic, ja sigui un espai arquitectònic construït especialment per aquesta funció o un d'habilitat ocasionalment per la realització d'un espectacle en viu com pot ser una carpa de circ o una actuació a l'aire lliure.

Assegurança de responsabilitat civil: pòlissa d'assegurança obligatòria que cobreix els danys i perjudicis causats involuntàriament a tercers per responsabilitats civils derivades de l'execució de l'activitat professional, en aquest cas, la representació teatral i les activitats complementàries que comporta.

Companyia: associació organitzada de persones que crea i representa espectacles teatrals. És l'estructura més habitual; inclou artistes, tècnics i gestors i acostuma a crear, produir i distribuir els seus propis espectacles, habitualment amb un segell artístic propi. Parlem doncs de companyies professionals quan disposen de personalitat jurídica (ja sigui una Societat Civil, una Societat Limitada, una Societat Cooperativa Catalana Limitada, o alguna altra forma menys utilitzada) que treballa de manera retribuïda i que compleix amb les diferents obligacions administratives que l'actual legislació preveu.

Director artístic: persona encarregada de la política artística d'un teatre o d'una companyia escènica.

Downloading: terme anglosaxó utilitzat per referir-se a l'acció de descarregar passius de la xarxa digital.

Pla de Prevenció de riscos laborals: conjunt de mesures necessàries que haurà d'adoptar l'empresari per desenvolupar la integració de l'activitat preventiva a l'empresa per combatre de forma activa la sinistralitat laboral.

Productor: persona responsable dels aspectes financers i administratius d'una producció. És la persona que s'encarrega de coordinar l'equip de producció, els actors, el director, el lloc d'assajos, etc.

Professional: la persona física que treballa individualment o contractada per altres d'una forma retribuïda i que compleix amb les diferents obligacions administratives que l'actual legislació preveu.

Representant artístic: professional la feina del qual és la de promocionar i distribuir els espectacles d'un artista o companyia teatral. Aquesta activitat pot rebre altres noms, com ara promotor, agent artístic o distribuïdor.

Rider o fitxa tècnica: fitxa que inclou els requeriments tècnics específics de l'espectacle. Inclou les mesures mínimes d'escenari, el material d'il·luminació i so, les necessitats de càrrega i descàrrega, el personal auxiliar necessari, etc.

Streaming: terme anglosaxó utilitzat per referir-se a l'acció d'accedir a continguts de la xarxa digital sense necessitat de descàrrega.

Teatre infantil i juvenil: aquest és el terme més comunament usat per definir les activitats escèniques adreçades a infants i joves. Dins d'aquest terme genèric sovint també s'inclouen altres gèneres específics com la dansa, la música, el circ, la màgia, etc. També podem parlar d'arts escèniques per a infants i joves o de teatre familiar o de teatre per a tots els públics quan les representacions s'adrecen als infants acompanyats per adults i l'espectacle proposa diferents nivells de lectura que pretenen fer-lo atractiu per a tots.

El present codi de bones pràctiques professionals a les arts escèniques i musicals per a infants i joves ha estat elaborat pel CoNCA en compliment del que estableix el Pla integral de Teatre per a Tots els Públics, amb el convenciment que serà una eina útil en les relacions entre els professionals del sector.

Per a la seva realització ha estat fonamental la implicació de l'expert en el sector, Jordi Colominas, que ha redactat el document base a partir del qual s'ha treballat. Així mateix, agraïm la col·laboració de l'Associació Professional de Teatre per Tots els Públics així com la de les organitzacions sectorials que també formen part de la comissió de seguiment del Pla integral de Teatre per a Tots els Públics i que, un cop consultades, l'han validat:

Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya
Associació de Companyies Professionals de Dansa de Catalunya
Associació de Professionals del Circ de Catalunya
Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya
Fundació Rialles
Fundació Xarxa
Mostra d'Igualada
Red Mira

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de reconeixement no comercial 3.0 de *Creative Commons*. Se'n permet la còpia, la distribució i la comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n citi la font.

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, CoNCA
Portal de Santa Madrona, 6-8, 2n
08001 Barcelona
Telèfon: 93 316 27 86

Codi de bones pràctiques professionals a les arts escèniques i musicals
per a infants i joves.
Barcelona, octubre de 2011

Podeu descarregar la versió electrònica d'aquest document a **www.conca.cat**

Correcció lingüística de català i traducció al castellà: TS Translation

Disseny i maquetació: Oriol Frias (info@oriolfrias.com)

Il·lustracions: Carles Saldarriaga (isazaca@gmail.com)

Impressió: Mozart Art

Dipòsit Legal: B-36891-2011

Co NCA

Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts

 **Generalitat
de Catalunya**

Amb la col·laboració de:

Associació professional
de teatre per a tots
els públics